

Besluit Flora- en Fauna-activiteit

Datum
12 mei 2026

Zaaknummer
2025-016139

Onderwerp
Omgevingswet Flora- en Fauna-activiteit

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 36

Stichting Faunabeheereenheid Gelderland
T.a.v. [REDACTED]
Wassenaarweg 40
6843 NW ARNHEM

Locatie
Werkgebied Faunabeheereenheid Gelderland

DSO-nummer
20251215 00900 000

Activiteit
Goedkeuring Faunabeheerplan Grote hoefdieren en
verlenen vergunning populatiebeheer en
schadebestrijding damhert, edelhert, ree en wild zwijn.

Beste [REDACTED]

Op 15 december 2025 hebben wij uw aanvraag ontvangen voor het goedkeuren van het faunabeheerplan grote hoefdieren 2026-2032 en een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit voor het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Gelderland, waarbij verbodsbepalingen van de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving worden overtreden voor damhert (*Dama dama*), edelhert (*Cervus elaphus*), ree (*Caprolus capreolus*) en wild zwijn (*Sus scrofa*). Hierbij ontvangt u ons besluit.

Definitief besluit

Wij verlenen u deze vergunning. U ontvangt nu het definitieve besluit. Wij publiceren dit besluit op www.overheid.nl. Degenen die een zienswijze hebben ingediend en andere belanghebbenden, kunnen in beroep gaan tegen het besluit.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van dit besluit beschreven in bijlage 1. Neem de bijlage goed door.

Andere vergunningen

Misschien heeft u naast deze vergunning ook andere vergunningen nodig. U kunt dit controleren via de [vergunningcheck](#). U dient zelf na te gaan of u al gebruik kunt maken van deze vergunning terwijl u wacht op de eventuele andere vergunningen. U dient per projectonderdeel de juiste vergunningen te kunnen overleggen aan de toezichthouder.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

Datum
12 mei 2026

Zaaknummer
2025-016139

Blad
2 van 36

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op [gelderland.nl](https://www.gelderland.nl). U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Martine Jongman
Teammanager Vergunningverlening

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting en voorschriften

Beroep

Degenen die een zienswijze hebben ingediend en andere belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

BIJLAGE 1 – TOELICHTING EN VOORSCHRIFTEN

De opbouw van deze toelichting op de vergunning is als volgt:

- Allereerst wordt de activiteit omschreven aangevuld met een overzicht van de aangevraagde verboden;
- Dan volgt de procedure;
- Daarna beschrijven we de historie van de vergunningverlening;
- Het besluit is daarna opgenomen, gevolgd door de voorschriften;
- Ook wordt het faunabeheerplan beoordeeld en de onderbouwing van het besluit gegeven;
- Onder het kopje 'zienswijzen' worden de binnengekomen zienswijzen behandeld;
- De toelichting wordt afgesloten met een conclusie.

Omschrijving activiteit en aanvraag

Op 15 december 2025 ontvingen wij een aanvraag van Stichting Faunabeheereenheid Gelderland (FBE) voor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit op grond van artikel 4.11 eerste lid onder e, f en g in samenhang met artikel 5.1 lid 2 onder g van de Omgevingswet (hierna: Ow), afdeling 11.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) en rekening houdend met artikel 11.63 eerste lid Bal gezien de aanbieding van het door het FBE vastgestelde faunabeheerplan (fbplan). De flora- en fauna-activiteit wordt in de bijlage bij de Ow omschreven als "een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten". De door u beoogde flora- en fauna-activiteit leidt tot een overtreding van de verbodsbepalingen zoals opgenomen in artikel 11.54 lid 1 aanhef en onder a (Bal) voor het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende damherten, edelherten, reeën en wilde zwijnen in het kader van schadebestrijding en populatiebeheer.

De vergunning wordt aangevraagd in het kader van de volgende in artikel 8.74l lid 1 onder b en lid 2 Bkl genoemde wettelijke belangen;

- 1° in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- 2° voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- 3° in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van redenen van sociale of economische aarde en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- 7° voor het voorkomen van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- 9° voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

De vergunning wordt aangevraagd voor het gebruik van de volgende middelen (art. 8.74r Bkl rekening houdende met art. 8.74s Bkl en art. 11.72 derde lid Bal):

- geweer (art. 11.80 eerste lid in samenhang met art. 11.31 tweede lid Bal,
- honden, niet zijnde lange honden,

- geluidsdemper, mits toestemming op grond van de Wet Wapens en Munitie (art. 11.79 vijfde lid in samenhang met art. 11.31 tweede lid Bal),
- kunstmatige lichtbron en nachtzichtapparatuur (art. 11.79 vijfde lid Bal in samenhang met art. 11.31 tweede lid Bal,
- vangkooi (art. 11.72 eerste lid onder e in samenhang met 11.31 tweede lid Bkl).

Toelichting vangkooi

De FBE vraagt toestemming om bij wilde zwijnen gebruik te maken van de inzet van vangkooien ter handhaving van het nulstandbeleid, ter voorkoming van ernstige schade aan landbouwgewassen, bossen en wilde flora en fauna en bij aantoonbaar zieke en/of gebrekkige wilde zwijnen. Er worden enkel vangkooien aangevraagd die voldoen aan de volgende eisen:

- Wilde zwijnen moeten eerst naar de vanglocatie worden gelokt, daarna kan de vangkooi worden ingezet.
- De vangkooi is minstens 200x250 cm, van boven open en is voorzien van een schuifklep.
- De vangkooi bestaat uit betongaas met maaswijdte van tenminste 10x10 cm.
- De vanglocatie is voorzien van een werkende wildcamera met een bewegingssensor, een nachtfunctie en een elektronische directe verzending van de beelden naar de jachthouder.
- Andere dieren dan wilde zwijnen zullen binnen 3 uur na de melding of binnen 3 uur na zonsopgang vrij worden gelaten.
- Na de vangst van één of meerdere wilde zwijnen in een op scherp gezette vangkooi moeten de dieren binnen 3 uur na de melding of binnen 3 uur na zonsopgang met het geweer worden gedood.

Daarnaast wordt op grond van artikelen 11.76 eerste lid onder a en 11.83 eerste lid onder a en b, in samenhang met 11.31 tweede lid Bal en op grond van art. 10.29 Ow, de vergunning aangevraagd voor het gebruik van het geweer op de volgende gronden:

- Het gebruik van het geweer op een terrein dat niet ten minste een omvang heeft van 40 hectare.
- Het gebruik van het geweer voor zonsopgang en na zonsondergang.
- Het gebruik van het geweer binnen de, in een omgevingsplan aangewezen, bebouwingcontour jacht (art. 5.165a Bkl), of op terreinen die onmiddellijk aan die bebouwingscontour grenzen.
- Toestemming van het gebruik van het geweer bij van het herhaald uitblijven van het behalen van doelstanden en zieke en/of gebrekkige dieren, ook zonder toestemming van de rechthebbende (grondeigenaar/jachthouder), en toegang tot alle gronden binnen de provincie te verlenen, zo nodig met behulp van gedoogplicht (art. 10.29 Ow).

Beheergebied

Het beheergebied voor grote hoefdieren is op zijn breedst het gehele werkgebied van de FBE Gelderland. Voor het *ree* wordt er beheer uitgevoerd in het gehele werkgebied. Voor het *edelhart* is er een leefgebied met poortgebieden aangewezen op en rondom de Veluwe, de afkadering hiervan

is te vinden op bladzijde 17 van het fbplan. Er geldt geen nulstandbeleid buiten deze gebieden. Edelherten mogen zich natuurlijk verspreiden door de provincie. Het leefgebied van de *damherten* begrenst zich tot de volgende Wildbeheereenheden (hierna: WBE's): WBE de Vale Ouwe, WBE Noord Oost Veluwe, WBE Veluwe Noord West, WBE Midden Veluwe en WBE Zuid Oost Veluwe. Het leefgebied van het *wild zwijn* betreft hardere grenzen, veelal bij de rasters, de begrenzing hiervan is te vinden op bladzijde 21 van het fbplan. Voor de damherten en wilde zwijnen geldt er nulstandbeleid voor de gebieden buiten de aangewezen leefgebieden.

Nulstandbeleid

In de Uitvoeringsagenda Fauna is, in lijn met het vorige faunabeleidskader, bepaald dat er voor het damhert en het wild zwijn nulstandbeleid geldt. Betekenende dat buiten de aangewezen leefgebieden geen damherten en wilde zwijnen welkom zijn in Gelderland. Damherten, maar vooral wilde zwijnen hebben een hoog reproductiegetal. De Amsterdamse Waterleidingduinen in Noord-Holland laat de gevolgen van te hoge aantallen damherten in een gebied goed zien. Overbegrazing zorgt dan voor een ernstige verarming van de inheemse flora. Dit is onwenselijk, daarom worden ontsnapte damherten (waar eigenaren afstand van hebben gedaan) gedood. Hiermee wordt voorkomen dat er zich damhertpopulaties kunnen vestigen buiten het aangewezen leefgebied. Ook voor het wild zwijn is het onwenselijk om deze buiten het leefgebied te laten treden. Hoofdzakelijk vanwege het risico op de uitbraak van Afrikaanse varkenspest (AVP) en de economische gevolgen hiervan, hoofdstuk 7 van het fbplan gaat dieper in op de Afrikaanse varkenspest.

Beheerperiode

De vergunning wordt op zijn breedst jaarrond aangevraagd voor de periode van zes jaar, het is wenselijk dat deze op 1 april 2026 in werking treedt.

De vergunning wordt per soort aangevraagd voor de volgende beheerperioden:

Damhert

Binnen het leefgebied van het Damhert, populatiebeheer: 1 augustus tot en met 15 maart, met de mogelijkheid om in WBE's waar de doelstanden nog niet wordt gehaald te kunnen verruimen naar 1 juli. De beheerperiode wordt dan van 1 juli tot en met 15 maart. Buiten de bovenstaande periode vraagt de FBE jaarrond mogelijkheden aan voor zowel binnen als buiten het werkgebied van deze WBE's, zodat er jaarrond afschot plaats kan vinden in het kader van adaptief beheer in relatie tot de volgende wettelijke belangen:

- Belang van openbare- en verkeersveiligheid,
- Het voorkomen van schade aan bossen,
- Het voorkomen van schade aan wilde flora,
- Het voorkomen van schade aan en overlast bij sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen,
- Ter handhaving van het nulstandbeleid,

- Aantoonbaar zieke en/of gebrekkige damherten (onnodig lijden) en van ontsnapte gehouden damherten¹.

Edelhert

Binnen het leefgebied en bijhorende poortgebieden op/rondom de Veluwe, populatiebeheer: 1 augustus tot en met 15 maart, met de mogelijkheid om in WBE's waar de doelstanden nog niet wordt gehaald te kunnen verruimen naar 1 juli. De beheerperiode wordt dan van 1 juli tot en met 15 maart. Buiten de bovenstaande periode vraagt de FBE jaarrond mogelijkheden aan voor zowel binnen als buiten het leefgebied, zodat dat afschot plaats kan vinden in het kader van adaptief beheer in relatie tot de volgende wettelijke belangen:

- Belang van openbare- en verkeersveiligheid,
- Het voorkomen van schade aan landbouwgewassen en bossen,
- Het voorkomen van schade aan wilde flora,
- Het voorkomen van schade aan en overlast bij sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen,
- Aantoonbaar zieke en/of gebrekkige edelherten (onnodig lijden) en van ontsnapte gehouden edelherten².

Ree

Binnen het werkgebied van de FBE wordt voor populatiebeheer de volgende beheerperioden aangevraagd:

- Periode reebokken: 1 april tot en met 30 september.
- Periode reegeiten en reekalveren: 1 september tot en met 31 maart.
- Periode smalreeën: 1 september tot en met 31 mei.

Buiten de bovenstaande periode vraagt de FBE jaarrond mogelijkheden aan voor het gehele werkgebied van de FBE dat afschot plaats kan vinden in het kader van adaptief beheer in relatie tot de volgende wettelijke belangen:

- Belang van openbare- en verkeersveiligheid,
- Het voorkomen van schade aan bossen,
- Het voorkomen van schade aan wilde flora,
- Het voorkomen van schade aan en overlast bij sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen,
- Aantoonbaar zieke en/of gebrekkige reeën (onnodig lijden).

Wild zwijn

Binnen het eerdergenoemde leefgebied op de Veluwe wordt populatiebeheer aangevraagd voor de periode 1 juli t/m 15 maart, met mogelijkheid om te verruimen naar jaarrond, wanneer de aantallen boven de doelstand zitten.

¹ Valt onder geschaad belang openbare veiligheid en ter handhaving van nulstand

² Valt onder geschaad belang openbare veiligheid

Datum
12 mei 2026

Zaaknummer
2025-016139

Blad
7 van 36

Buiten de bovenstaande periode vraagt de FBE standaard jaarrond mogelijkheden aan voor zowel binnen als buiten het leefgebied zodat afschot plaats kan vinden in het kader van adaptief beheer in relatie tot de volgende wettelijke belangen:

- Belang van openbare- en verkeersveiligheid en andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van economische aard (AVP),
- Het voorkomen van schade aan landbouwgewassen en bossen,
- Het voorkomen van schade aan wilde flora en fauna,
- Het voorkomen van schade aan en overlast bij sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen,
- Aantoonbaar zieke en/of gebrekkige wilde zwijnen.

Beheerperiode

Er wordt een tweeledigheid in de begrenzing van tijdstippen binnen beheer en schadebestrijding beoogd.

Damhert en edelhert

Voor het damhert en edelhert wordt voor het populatiebeheer voorgesteld om beheer toe te staan van een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang, evenals voor perceelsgewijze schadebestrijding. Echter, voor het belang openbare veiligheid, ter voorkoming van ernstige schade aan bossen en wilde flora, ten behoeve van zieke en/of gebrekkige herten en beheren van ontsnapte gehouden dieren blijft de mogelijkheid om 24 uur per dag in te grijpen. Ook vraagt de FBE de mogelijkheid te behouden om buiten het eerdergenoemde tijdstip te beheren als het gaat om perceelsgewijze schadebestrijding.

Ree

Ook voor het ree wordt voor het populatiebeheer aangevraagd om dit toe te staan van een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang. Afschot van reeën ten behoeve van zieke en/of gebrekkige dieren, ter bescherming van inheemse flora en ten behoeve van verkeersveiligheid wordt 24 uur per dag aangevraagd.

Wild zwijn

Gezien de leefwijze van het wild zwijn wordt afschot van wilde zwijnen 24 uur per dag aangevraagd.

Procedure

Op deze vergunningaanvraag is titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Op 15 december 2025 hebben wij uw aanvraag voor een omgevingsvergunning in het kader van hoofdstuk 5 van de Omgevingswet ontvangen.

Op 3 februari 2026 hebben wij aanvullende informatie ontvangen waar wij per e-mail van 2 februari 2026 om hebben verzocht.

Datum
12 mei 2026

Zaaknummer
2025-016139

Blad
8 van 36

Op 5 februari 2026 hebben wij aanvullende informatie ontvangen waar wij per e-mail van 4 februari 2026 om hebben verzocht.

De aanvraag maakt deel uit van deze omgevingsvergunning.

Het ontwerpbesluit is op 11 februari 2026 gepubliceerd en heeft vanaf dat moment zes weken ter inzage gelegen.

Op dit ontwerpbesluit zijn twee zienswijzen binnengekomen, van Stichting Faunabeheereenheid Gelderland en van Stichting het Nationale Park De Hoge Veluwe. Op pagina 30 van dit besluit worden deze zienswijzen beantwoord.

Deze zienswijzen maken deel uit van deze omgevingsvergunning.

Historie vergunningverlening

De huidige beheerperiode met bijbehorende faunabeheerplan (deelplan) Grote hoefdieren 2019-2025 en ontheffing (2019-006092) liep oorspronkelijk van 1 oktober 2019 tot 1 oktober 2025. Op 16 januari 2023 is de ontheffing gewijzigd (2022-012819) waarmee de tijdstippen waarop schadebestrijding van reeën in het belang van ernstige schade aan bossen is uitgebreid. Op 25 juli 2025 heeft de FBE een verlenging tot 1 oktober 2026 aangevraagd zodat er meer tijd is om het recent vastgestelde faunabeleid "Uitvoeringsagenda Fauna 2025" goed te implementeren in het nieuwe faunabeheerplan en om de effecten van de wolf op het faunabeheer beter af te wegen (2024-013548). De aangevraagde verlenging is verleend op 8 oktober 2025 (2025-010109).

Gedragscode

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Datum
12 mei 2026

Zaaknummer
2025-016139

Blad
9 van 36

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

Gelet op artikel 8.1 lid 2 Omgevingswet, artikel 2.1 en 2.2 van de omgevingsverordening Gelderland en artikel 6.2 van het Omgevingsbesluit.

Het door de Stichting Faunabeheereenheid Gelderland op 23 maart 2026 ingediende Faunabeheerplan grote hoefdieren 2026-2031 “GOED TE KEUREN” voor een looptijd van zes jaar gerekend vanaf 18 mei 2026

EN

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikelen 5.1 lid 2 onder g, 5.18 en 5.29 Omgevingswet en artikel 4.6 Omgevingsbesluit, artikelen 4.30 lid 2 onder c, 7.8a lid 2 onder c en 8.74l lid 1, 2 en 3 Besluit kwaliteit leefomgeving en artikel 11.54 lid 1 en 2 Besluit activiteit leefomgeving

DE OMGEVINGSVERGUNNING TE VERLENEN

zoals aangevraagd door Stichting Faunabeheereenheid Gelderland, Wassenaarweg 40 te Arnhem.

voor de soorten, verbodsbepaling en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1 ingaande per 18 mei 2026

Tabel 1 Soorten, verbod en belangen

Soort	Verbod	Belang
Damhert (<i>Dama dama</i>) Edelhert (<i>Cervus elaphus</i>) Ree (<i>Capreolus capreolus</i>)	Artikel 11.54 lid 1 aanhef en onder a Bal	Het opzettelijk doden van het damhert, edelhert en ree.
Wild zwijn (<i>Sus scrofa</i>)	Artikel 11.54 lid 1 aanhef en onder a Bal	Het opzettelijk doden en vangen van het wild zwijn

A. In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

B. Voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.

C. In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

D. Voor het voorkomen van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen.

E. Voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.

en voor het gebruik van de middelen zoals weergegeven in tabel 2.

Tabel 2 Middelen

Soort	Verbod	Middel
Damhert (<i>Dama dama</i>) Edelhert (<i>Cervus elaphus</i>) Ree (<i>Capreolus capreolus</i>)	Het opzettelijk doden van het damhert, edelhert en ree (art. 11.54 eerste lid onder a Bal).	- Geweren. - Honden, niet zijnde lange honden. - Geluidsdemper (A). - Kunstmatige lichtbron en nachtzichtapparatuur (A).
Wild zwijn (<i>Sus scrofa</i>)	Het opzettelijk doden van het wild zwijn (art. 11.54 eerste lid onder a Bal).	- Geweren. - Honden, niet zijnde lange honden. - Geluidsdemper (A). - Kunstmatige lichtbron en nachtzichtapparatuur (A). - Vangkooien (B). - Afwijkend kaliber 0.22 lr. in de vangkooi (C). - Afwijkend kaliber 0.22 met minimaal 980 joule op 100 meter voor gestreepte biggen (C).

A) art. 11.79 vijfde lid in samenhang met art. 11.31 tweede lid Bal

B) art. 11.72 eerste lid onder e in samenhang met art. 11.31 tweede lid Bal

C) art. 11.80 eerste lid in samenhang met art. 11.31 tweede lid Bal

Er zal voor het doden van damherten, edelherten, reeën en wilde zwijnen geen gebruik worden gemaakt van drijven (art. 8.74s Bkl) (art. 11.58, lid 5 Bal), uitgezonderd een ministeriële regeling waarbij drijven wordt ingezet betreffende de bestrijding van de verspreiding van Afrikaanse varkenspest.

Daarnaast wordt op grond van het bepaalde in artikel 11.76 eerste lid onder a en 11.83 eerste lid onder a en b, in samenhang met 11.31 tweede lid Bal en op grond van art. 10.29 Ow, vergunning verleend voor het gebruik van het geweer op de volgende gronden, waarbij per geval voor het gebruik een nadere beoordeling en machtiging van de FBE noodzakelijk is:

- Het gebruik van het geweer op een terrein dat niet ten minste een omvang heeft van 40 hectare.
- Het gebruik van het geweer voor zonsopgang en na zonsondergang.

- Het gebruik van het geweer binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht (art. 5.165a Bkl), of op terreinen die onmiddellijk aan de bebouwingscontour grenzen.
- Toestemming van het gebruik van het geweer bij het herhaald uitblijven van het behalen van de doelstanden en in het geval van zieke en/of gebrekkige, ook zonder toestemming van de rechthebbende (grondeigenaar/jachthouder), en toegang tot alle gronden binnen de provincie te verlenen, zo nodig met behulp van gedoogplicht (art. 10.29 Ow).

Voorschriften

Aan deze omgevingsvergunning zijn de volgende voorschriften verbonden.

Algemene voorschriften

De algemene voorschriften (A t/m E) en begrippenlijst bij vergunningen aan de Stichting Faunabeheereenheid Gelderland zoals deze van toepassing zijn op het moment dat van de vergunning gebruik wordt gemaakt, zijn van toepassing en worden als herhaald en ingelast beschouwd. Deze zijn te raadplegen op de website www.faunabeheereenheid.nl/gelderland/publicaties.

Reikwijdte

De vergunning geldt voor het gehele werkgebied van de FBE in de provincie Gelderland³. Deze vergunning is zes jaar geldig van 18 mei 2026 t/m 17 mei 2032.

Soort-specifieke voorschriften

EDELHERTEN

F. Periode

1. Afschot van edelherten ten behoeve van populatiebeheer is toegestaan:
 - a. Van 1 augustus tot en met 15 maart.
 - b. De FBE kan machtigingen verlenen om de afschotperiode te verruimen van 1 juli tot en met 15 maart voor WBE's die boven de doelstand zitten.
 - c. De FBE kan jaarrond afschot toestaan in het kader van een pilot én na indiening van een werkplan vóór 1 april.
2. Afschot van edelherten is jaarrond toegestaan:
 - a. In de poortgebieden.
 - b. Ter voorkoming van ernstige schade aan gewassen, bossen, wilde flora en in het kader van de openbare- en verkeersveiligheid.
 - c. Van aantoonbaar zieke en/of gebrekkige edelherten en van ontsnapte gehouden edelherten in heel Gelderland.

G. Tijdstippen

Afschot van edelherten is toegestaan ten behoeve van:

1. Populatiebeheer in het leefgebied en de poortgebieden: van een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang.
2. Openbare- en verkeersveiligheid: 24 uur per dag.

³ [WBE kaart Gelderland.jpg](#)

3. Aantoonbaar zieke en/of gebrekkige edelherten en ontsnapte gehouden edelherten: 24 uur per dag.
4. Perceelsgewijze schadebestrijding van een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang.
5. De FBE kan machtigingen verlenen in het kader van perceelsgewijze schadebestrijding buiten de in lid 4 genoemde tijdstippen.

H. Middelen

1. Afschot van edelherten is toegestaan bij gebruik van de volgende middelen:
 - a. Geweren.
 - b. Honden, niet zijnde lange honden.
 - c. Geluiddemper, mits toestemming op grond van de Wet Wapens en Munitie.
 - d. Kunstmatige lichtbron en nachtzichtapparatuur.
2. Bejaging van edelherten vindt niet plaats door middel van drijven.

I. Locatie

1. Afschot van edelherten is toegestaan in het leefgebied op de Veluwe en in de poortgebieden. Voor de begrenzing van het leefgebied wordt de kaart van het fbplan aangehouden. Voor overige delen van de provincie is afschot alleen toegestaan ten behoeve de in voorschrift G lid 2, 3 en 4 genoemde gevallen.
2. Afschot en verjaging van edelherten binnen een straal van 250 meter van een ecoduct is niet toegestaan, met uitzondering van aantoonbare zieke en/of gebrekkige dieren.
3. De FBE kan machtigingen verlenen voor afschot van edelherten in het kader van verkeersveiligheid tot 200 meter van provinciale wegen. De WBE coördineert de uitvoering en bepaalt wie dit afschot uitvoert.
4. De FBE kan machtigingen verlenen voor het gebruik van het geweer in relatie tot de 40 hectare eis voor het jachtveld in de in lid 3 en voorschrift F lid 2 bedoelde situaties.

J. Overige voorschriften

1. Het is grondgebruikers, terreinbeheerders, jachthouders en WBE's niet toegestaan aanvullende beperkingen op te leggen, tenzij de FBE hiermee heeft ingestemd. De FBE rapporteert hierover jaarlijks aan de provincie
2. Het bemachtigd edelhert moet voor vervoer buiten het jachtveld voorzien zijn van een door de FBE verstrekt uniek wildmerk.
3. De jachthouder is verantwoordelijk voor het afmelden van afschot binnen 24 uur in het door de Faunabeheereenheid Gelderland gebruikte registratiesysteem.
4. In overleg met bevoegd gezag kan worden besloten om als uiterste maatregel gebruik te maken van de gedoogplicht en zonder toestemming van de rechthebbende, terrein te betreden waar herhaaldelijk de in het faunabeheerplan gestelde doelstellingen niet zijn gehaald. Voordat er tot gebruik van deze maatregel over gegaan wordt, moet:
 - a. Er achtereenvolgens contact zijn opgenomen met de jachthouder, WBE en grondeigenaar/grondgebruiker over het achterwege blijven van voldoende afschot, en deze partijen in de gelegenheid zijn gesteld om de gebreken te verhelpen.
 - b. Er gerede twijfel zijn aan de welwillendheid van de rechthebbende om de doelstanden te halen.

- c. Aan rechthebbende een termijn worden gesteld om, eventueel met advies van de FBE, alsnog aan de doelstellingen te voldoen.

DAMHERTEN

K. Periode

1. Afschot van damherten ten behoeve van populatiebeheer is toegestaan:
 - a. Van 1 augustus tot en met 15 maart.
 - b. De FBE kan machtigingen verlenen om de afschotperiode te verruimen van 1 juli tot en met 15 maart voor WBE's die boven de doelstand zitten.
 - c. De FBE kan jaarrond afschot toestaan in het kader van een pilot én na indiening van een werkplan vóór 1 april.
2. Afschot van damherten is jaarrond toegestaan:
 - a. Ter handhaving van het nulstandbeleid.
 - b. Ter voorkoming van ernstige schade aan bossen, wilde flora en in het kader van de verkeersveiligheid.
 - c. Van aantoonbaar zieke en/of gebrekkige damherten en van ontsnapte gehouden damherten in heel Gelderland.

L. Tijdstippen

Afschot van damherten is toegestaan ten behoeve van:

1. Populatiebeheer in de leefgebieden: van een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang.
2. Ter handhaving van het nulstandbeleid: 24 uur per dag.
3. Openbare- en verkeersveiligheid: 24 uur per dag.
4. Aantoonbaar zieke en/of gebrekkige damherten en ontsnapte gehouden damherten: 24 uur per dag.
5. Perceelsgewijze schadebestrijding van een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang.
6. De FBE kan machtigingen verlenen in het kader van perceelsgewijze schadebestrijding buiten de in lid 5 genoemde tijdstippen.

M. Middelen

1. Afschot van damherten is toegestaan bij gebruik van de volgende middelen:
 - a. Geweren.
 - b. Honden, niet zijnde lange honden.
 - c. Geluiddemper, mits toestemming op grond van de Wet Wapens en Munitie.
 - d. Kunstmatige lichtbron en nachtzichtapparatuur.
2. Bejaging van damherten vindt niet plaats door middel van drijven.

N. Locatie

1. Afschot van damherten is toegestaan in de leefgebieden op de Veluwe. Voor de begrenzing van het leefgebied wordt de kaart van het fbplan aangehouden. Buiten de leefgebieden geldt nulstandbeleid.
2. Afschot en verjaging van damherten binnen een straal van 250 meter van een eoduct is niet toegestaan, met uitzondering van aantoonbare zieke en/of gebrekkige dieren.

3. De FBE kan machtigingen verlenen voor afschot van damherten in het kader van verkeersveiligheid tot 200 meter van provinciale wegen. De WBE coördineert de uitvoering en bepaalt wie dit afschot uitvoert.
4. De FBE kan machtigingen verlenen voor het gebruik van het geweer in relatie tot de 40 hectare eis voor het jachtveld in de in lid 3 en voorschrift K lid 2 bedoelde situaties.

O. Overige voorschriften

1. Het is grondgebruikers, terreinbeheerders, jachthouders en WBE's niet toegestaan aanvullende beperkingen op te leggen, tenzij de FBE hiermee heeft ingestemd. De FBE rapporteert hierover jaarlijks aan de provincie
2. Het bemachtigd damhert moet voor vervoer buiten het jachtveld voorzien zijn van een door de FBE verstrekt uniek wildmerk.
3. De jachthouder is verantwoordelijk voor het afmelden van afschot binnen 24 uur in het door de Faunabeheereenheid Gelderland gebruikte registratiesysteem.
4. In overleg met bevoegd gezag kan worden besloten om als uiterste maatregel gebruik te maken van de gedoogplicht en zonder toestemming van de rechthebbende, terrein te betreden waar herhaaldelijk de in het faunabeheerplan gestelde doelstellingen niet zijn gehaald. Voordat er tot gebruik van deze maatregel over gegaan wordt, moet:
 - a. Er achtereenvolgens contact zijn opgenomen met de jachthouder, WBE en grondeigenaar/grondgebruiker over het achterwege blijven van voldoende afschot, en deze partijen in de gelegenheid zijn gesteld om de gebreken te verhelpen.
 - b. Er gerede twijfel zijn aan de welwillendheid van de rechthebbende om de doelstanden te halen.
 - c. Aan rechthebbende een termijn worden gesteld om, eventueel met advies van de FBE, alsnog aan de doelstellingen te voldoen.

REEËN

P. Periode

1. Afschot van reeën ten behoeve van populatiebeheer is toegestaan:
 - a. Jaarlingen en bokken: van 1 april tot en met 30 september.
 - b. Geiten en klaveren (mannelijke en vrouwelijke): van 1 september tot en met 31 maart.
 - c. Smalreeën: van 1 september tot en met 31 mei.
2. Afschot van reeën is jaarrond toegestaan:
 - a. Ter voorkoming van ernstige schade aan bossen, wilde flora en in het kader van de verkeersveiligheid.
 - b. Van aantoonbaar zieke en/of gebrekkige reeën.

Q. Tijdstippen

Afschot van reeën is toegestaan ten behoeve van:

1. Populatiebeheer: van een uur voor zonsongang tot een uur na zonsondergang.
2. Openbare- en verkeersveiligheid: 24 uur per dag.
3. Aantoonbaar zieke en/of gebrekkige reeën: 24 uur per dag.
4. Perceelsgewijze schadebestrijding ter voorkoming van ernstige schade aan bossen en ter bescherming van wilde flora: van een uur voor zonsongang tot een uur na zonsondergang.

5. De FBE kan machtigingen verlenen in het kader van perceelsgewijze schadebestrijding ter voorkoming van ernstige schade aan bossen en ter bescherming van wilde flora buiten de in lid 4 genoemde tijdstippen.

R. Middelen

1. Afschot van reeën is toegestaan bij gebruik van de volgende middelen:
 - a. Geweren.
 - b. Honden, niet zijnde lange honden.
 - c. Geluiddemper, mits toestemming op grond van de Wet Wapens en Munitie.
 - d. Kunstmatige lichtbron en nachtzichtapparatuur.
2. Bejaging van reeën vindt niet plaats door middel van drijven.

S. Locatie

1. Afschot en verjaging van reeën binnen een straal van 250 meter van een ecoduct is niet toegestaan, met uitzondering van aantoonbare zieke en/of gebrekkige dieren.
2. De FBE kan machtigingen verlenen voor afschot van reeën in het kader van verkeersveiligheid tot 200 meter van provinciale wegen. De WBE coördineert de uitvoering en bepaalt wie dit afschot uitvoert.
3. De FBE kan machtigingen verlenen voor het gebruik van het geweer in relatie tot de 40 hectare eis voor het jachtveld in de in lid 2 en voorschrift P lid 2 bedoelde situaties.

T. Overige voorschriften

1. Het is grondgebruikers, terreinbeheerders, jachthouders en WBE's niet toegestaan aanvullende beperkingen op te leggen, tenzij de FBE hiermee heeft ingestemd. De FBE rapporteert hierover jaarlijks aan de provincie
2. Het bemachtigd ree moet voor vervoer buiten het jachtveld voorzien zijn van een door de FBE verstrekt uniek wildmerk.
3. De jachthouder is verantwoordelijk voor het afmelden van afschot binnen 24 uur in het door de Faunabeheereenheid Gelderland gebruikte registratiesysteem.
4. In overleg met bevoegd gezag kan worden besloten om als uiterste maatregel gebruik te maken van de gedoogplicht en zonder toestemming van de rechthebbende, terrein te betreden waar herhaaldelijk de in het faunabeheerplan gestelde doelstellingen niet zijn gehaald. Voordat er tot gebruik van deze maatregel over gegaan wordt, moet:
 - a. Er achtereenvolgens contact zijn opgenomen met de jachthouder, WBE en grondeigenaar/grondgebruiker over het achterwege blijven van voldoende afschot, en deze partijen in de gelegenheid zijn gesteld om de gebreken te verhelpen.
 - b. Er gerede twijfel zijn aan de welwillendheid van de rechthebbende om de doelstanden te halen.
 - c. Aan rechthebbende een termijn worden gesteld om, eventueel met advies van de FBE, alsnog aan de doelstellingen te voldoen.

WILDE ZWIJNEN

U. Periode

1. Afschot van wilde zwijnen ten behoeve van populatiebeheer is toegestaan:
 - a. Van 1 juli tot en met 15 maart.

- b. De FBE kan machtigingen verlenen om de afschotperiode te verruimen naar maximaal jaarrond voor WBE's die boven de doelstand zitten.
- 2. Afschot van wilde zwijnen is jaarrond toegestaan:
 - a. Ter handhaving van het nulstandbeleid.
 - b. Ter voorkoming van ernstige schade aan gewassen, bossen en wilde flora en fauna.
 - c. Ten behoeve van openbare- en verkeersveiligheid.
 - d. Van aantoonbaar zieke en/of gebrekkige wilde zwijnen.

V. Tijdstippen

Afschot van wilde zwijnen is 24 uur per dag toegestaan.

W. Middelen

- 1. Afschot van wilde zwijnen is toegestaan bij gebruik van de volgende middelen:
 - a. Geweren.
 - b. Honden, niet zijnde lange honden.
 - c. Geluiddemper, mits toestemming op grond van de Wet Wapens en Munitie.
 - d. Kunstmatige lichtbron en nachtzichtapparatuur.
 - e. Vangkooien.
 - f. Afwijkend kaliber .22 lr.
 - g. Afwijkend kaliber .22 met minimaal 980 joule op 100 meter
- 2. De FBE kan jachthouders machtiging verlenen om vangkooien te gebruiken in het kader van de bij voorschrift U lid 2 onder a, b en d bedoelde situaties. Voor het gebruik gelden de volgende voorwaarden:
 - a. Wilde zwijnen moeten eerst naar de vanglocatie worden gelokt, daarna kan de vangkooi worden ingezet. Het gebruik van lokvoer is toegestaan als dit gebeurt overeenkomstig het fbplan.
 - b. De vangkooi is minstens 200x250 cm, van boven open en is voorzien van een schuifklep.
 - c. De vangkooi bestaat uit betongaas met een maaswijdte van tenminste 10x10 cm.
 - d. De vanglocatie is voorzien van een werkende wildcamera met een bewegingssensor, een nachtfunctie en een elektronische directe verzending van de beelden naar de jachthouder.
 - e. Andere dieren dan wilde zwijnen moeten binnen 3 uur na de melding of binnen 3 uur na zonsopgang vrij worden gelaten.
 - f. Na de vangst van één of meerdere wilde zwijnen in een op scherp gezette vangkooi moeten de dieren binnen 3 uur na de melding of binnen 3 uur na zonsopgang met het geweer worden gedood.
 - g. Bij het afmelden van afschot in het faunaregistratiesysteem moet het middel 'vangkooi' worden gekozen.
- 3. Het gebruik van het kogelgeweer kaliber .22 lr. is slechts toegestaan voor afschot van biggen tot ca. 30 kg binnen een vangkooi.
- 4. Het gebruik van het kogelgeweer kaliber .22 met minimaal 980 joule op 100 meter is slechts toegestaan voor afschot van gestreepte biggen.
- 5. Bejaging van wilde zwijnen vindt niet plaats door middel van drijven, uitgezonderd een ministeriële regeling om de verspreiding van de Afrikaanse varkenspest tegen te gaan.

X. Locatie

1. Afschot van wilde zwijnen is toegestaan in de leefgebieden op de Veluwe. Voor de begrenzing van het leefgebied wordt de kaart van het fbplan aangehouden. Buiten het leefgebied geldt nulstandbeleid.
2. Afschot en verjaging van wilde zwijnen binnen een straal van 250 meter van een ecoduct is niet toegestaan, met uitzondering van aantoonbare zieke en/of gebrekkige dieren.
3. De FBE kan machtiging verlenen voor afschot van wilde zwijnen in het kader van schadebestrijding.
4. De FBE kan machtigingen verlenen voor afschot van wilde zwijnen in het kader van verkeersveiligheid tot 200 meter van provinciale wegen. De WBE coördineert de uitvoering en bepaalt wie dit afschot uitvoert.
5. De FBE kan machtigingen verlenen voor afschot van wilde zwijnen binnen de bebouwde kom.
6. De FBE kan machtigingen verlenen voor het gebruik van het geweer in relatie tot de 40 hectare eis voor het jachtveld in de in lid 3, 4 en 5 en voorschrift U lid 2 bedoelde situaties. De uitvoering is de verantwoordelijkheid van een BOA of professioneel faunabeheerder. Hij/zij kan onder zijn/haar toezicht andere jachtakehouders inzetten.

Y. Overige voorschriften

1. Het is grondgebruikers, terreinbeheerders, jachthouders en WBE's niet toegestaan aanvullende beperkingen op te leggen, tenzij de FBE hiermee heeft ingestemd. De FBE rapporteert hierover jaarlijks aan de provincie
2. Het bemachtigd wild zwijn moet voor vervoer buiten het jachtveld voorzien zijn van een door de FBE verstrekt uniek wildmerk.
3. De jachthouder is verantwoordelijk voor het afmelden van afschot binnen 24 uur in het door de Faunabeheereenheid Gelderland gebruikte registratiesysteem.
4. In overleg met bevoegd gezag kan worden besloten om als uiterste maatregel gebruik te maken van de gedoogplicht en zonder toestemming van de rechthebbende, terrein te betreden waar herhaaldelijk de in het faunabeheerplan gestelde doelstellingen niet zijn gehaald. Voordat er tot gebruik van deze maatregel over gegaan wordt, moet:
 - a. Er achtereenvolgens contact zijn opgenomen met de jachthouder, WBE en grondeigenaar/grondgebruiker over het achterwege blijven van voldoende afschot, en deze partijen in de gelegenheid zijn gesteld om de gebreken te verhelpen.
 - b. Er gerede twijfel zijn aan de welwillendheid van de rechthebbende om de doelstanden te halen.
 - c. Aan rechthebbende een termijn worden gesteld om, eventueel met advies van de FBE, alsnog aan de doelstellingen te voldoen.

Onderbouwing goedkeuren faunabeheerplan

Voor de beoordeling van het Faunabeheerplan Grote hoefdieren is op basis van art. 6.2 Omgevingsbesluit en art. 2.2 Omgevingsverordening Gelderland het volgende toetsingskader opgesteld.

1. Een faunabeheerplan bevat in ieder geval passende en doeltreffende maatregelen voor het voorkomen en het bestrijden van schade aangericht door in het wild levende dieren.
2. Een faunabeheerplan wordt onderbouwd door trendtellingen van de populaties van in het wild levende dieren in het gebied waarop het faunabeheerplan van toepassing is om een planmatige en doelmatige aanpak van het faunabeheer te bewerkstelligen.
3. Een faunabeheerplan heeft geen betrekking op het beheren van populaties van exoten als bedoeld in [bijlage I bij het Besluit activiteiten leefomgeving](#) of verwilderde dieren en op het bestrijden van schadeveroorzakende exoten of verwilderde dieren.
4. Voor diersoorten die bij ministeriële regeling zijn aangewezen vanwege de omvang van hun leefgebieden stellen faunabeheereenheden met een binnen een leefgebied vallend werkgebied gezamenlijk het faunabeheerplan vast.
5. Een faunabeheerplan bevat een beschrijving van de handelingen van het huidige en voorgaande faunabeheerplan.
6. Een faunabeheerplan bevat de gegevens en bescheiden die op grond van de Omgevingsregeling worden verstrekt voor een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit die nodig is voor de uitvoering van het faunabeheerplan voor de onderdelen:
 - a. Het beperken van de omvang van populaties van in het wild leven dieren; en
 - b. Het bestrijden van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers.

Beoordeling:

1. *Een faunabeheerplan bevat in ieder geval passende en doeltreffende maatregelen voor het voorkomen en het bestrijden van schade aangericht door in het wild levende dieren.*

In het fbplan wordt uitgebreid uitgelegd wat voor maatregelen mogelijk zijn en welke maatregelen worden getroffen om aanrijdingen en schade aan gewassen te voorkomen. Ook wordt om snel in te grijpen in het geval van schade gewassen, verkeersveiligheid, volksgezondheid of openbare veiligheid een optie om 24 uur per dag het geweer te gebruiken aangevraagd.

Om inheemse flora en fauna te beschermen is het belangrijk dat de graasdruk laag blijft, daarom wordt er gewerkt met adaptief beheer waarbij naar meerdere indicatoren, waaronder graasdruk, wordt gekeken om te bepalen waar meer en waar minder afschot moet plaatsvinden, dit is eerder in het buitenland en in de afgelopen beheerperiode in Gelderland als effectief bevonden. Ook is er bij het opstellen van de doelstanden rekening gehouden met de maximale draagkracht van de bossen, predatie, de verkeersveiligheid en de druk op gewassen.

Er worden dus passende en doeltreffende maatregelen getroffen om schade door in het wild levende dieren te voorkomen en te bestrijden.

2. *Een faunabeheerplan wordt onderbouwd door trendtellingen van de populaties van in het wild levende dieren in het gebied waarop het faunabeheerplan van toepassing is om een planmatige en doelmatige aanpak van het faunabeheer te bewerkstelligen.*

In hoofdstuk 3 en bijlage 4 is per soort beschreven hoe de populaties zich de afgelopen periode hebben ontwikkeld.

3. *Een faunabeheerplan heeft geen betrekking op het beheren van populaties van exoten als bedoeld in [bijlage I bij het Besluit activiteiten leefomgeving](#) of verwilderde dieren en op het bestrijden van schadeveroorzakende exoten of verwilderde dieren.*

Dit faunabeheerplan gaat alleen over populatiebeheer en schadebestrijding van wilde; edelherten, damherten, reeën en wilde zwijnen. Hier wordt dus aan voldaan.

4. *Voor diersoorten die bij ministeriële regeling zijn aangewezen vanwege de omvang van hun leefgebieden stellen faunabeheereenheden met een binnen een leefgebied vallend werkgebied gezamenlijk het faunabeheerplan vast.*

Dit is niet van toepassing op dit faunabeheerplan, hier wordt dus aan voldaan.

5. *Een faunabeheerplan bevat een beschrijving van de handelingen van het huidige en voorgaande faunabeheerplan.*

In Hoofdstuk 9, ondersteund door de tabellen in de bijlage 5 en 6 zijn eerst de handelingen van het afgelopen gevolgd door de handelingen van het aankomende faunabeheerplan uitvoerig beschreven

6. *Een faunabeheerplan bevat de gegevens en bescheiden die op grond van de Omgevingsregeling worden verstrekt voor een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit die nodig is voor de uitvoering van het faunabeheerplan voor de onderdelen:*
 - a. *Het beperken van de omvang van populaties van in het wild leven dieren; en*
 - b. *Het bestrijden van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers.*

Het faunabeheerplan ligt ten grondslag aan de aangevraagde omgevingsvergunning, of hiermee de vergunning ook voldoende is onderbouwd wordt hieronder besproken.

Algemene bevindingen en opmerkingen bij het faunabeheerplan

Het voorliggende faunabeheerplan omschrijft in detail de kaders voor en het belang van het faunabeheer van grote hoefdieren. De eerste 3 hoofdstukken zijn inleidend en bespreken de wetgeving, beleid en ecologie. Het effect van hoefdieren op landbouw is beschreven in hoofdstuk 4 waarbij o.a. wordt ingegaan op de economische schade, waar in Gelderland de schade geconcentreerd is en wanneer in het jaar deze schade heeft plaatsgevonden, uitgesplitst op soort.

Op de casus Agrarische enclave wordt ingegaan wat als duidelijk voorbeeld gezien kan worden van een gebiedsgerichte aanpak, waarbij ecologische en economische belangen in balans moeten blijven. Door betere afspraken en effectiever faunabeheer is de schade aanzienlijk verminderd en is het goed om op te merken dat het doel van de edelhertenregeling wordt benaderd. Hoofdstuk 5 is gewijd aan de schade aan flora en fauna, waarbij de noodzaak van het laag houden van de begrazingsdruk voor de biodiversiteit en de robuustheid van beschermde natuur wordt beschreven. Hierbij is vooral de graasdrukmonitor van grote waarde om aan te tonen dat de graasdruk de afgelopen jaren duidelijk te hoog was. In hoofdstuk 6 wordt de relatie tussen verkeersveiligheid en aantallen hoefdieren besproken, net als de aantallen aanrijdingen in de afgelopen beheerperiode. Met de drie bovenstaande hoofdstukken wordt goed invulling gegeven aan het provinciaal beleid (Uitvoeringsagenda Fauna 2025). Een ander belangrijk aandachtspunt van het provinciaal beleid is de bestrijding van de Afrikaanse varkenspest. De FBE geeft in hoofdstuk 7 aan wat het gevaar van de ziekte voor Gelderland is, en welke opties er zijn om bij een uitbraak de spreiding van AVP te minimaliseren. In hoofdstuk 8 wordt teruggekeken op de afgelopen beheerperiode en in hoofdstuk 9 worden de richtlijnen voor de komende periode op een rij gezet. De maatregelen in dit hoofdstuk komen overeen met de uitvoeringsagenda Fauna 2025. We waarderen met name de focus op het adaptief beheer waarbij niet alleen de doelstanden maar ook meetbare indicatoren van ecologie, verkeersveiligheid en schade aan gewassen doorslaggevend zijn bij het toekennen van afschot. De ervaring (ook in het buitenland) leert dat dit tot een effectiever en makkelijker bij te stellen faunabeheer zal leiden, iets wat belangrijk is om bijvoorbeeld het effect van de wolf op de populatie en aanwas van de grote hoefdieren in Gelderland mee te nemen.

Conclusie

Gelet op het voorgaande en in aanmerking genomen de artikelen 8.1 lid 2 Omgevingswet, 2.1 en 2.2 van de omgevingsverordening Gelderland en 6.2 van het Omgevingsbesluit, hebben wij beoordeeld dat het faunabeheerplan voldoet aan de gestelde voorwaarden.

Onderbouwing verlenen vergunning

Voor een omgevingsvergunning verleend kan worden dient er getoetst te worden volgens de beoordelingsregels van art. 8.74l eerste lid Bkl, namelijk dat:

- er een wettelijk belang is geschaad (noodzaak vergunning);
- de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, en
- er geen andere bevredigende oplossing dan het verrichten van de activiteit bestaat.

Noodzaak vergunning

Aan deze vergunning liggen verschillende geschade wettelijke belangen ten grondslag (Art. 8.74l eerste lid onder b Bkl):

- In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- Voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;

Datum
12 mei 2026

Zaaknummer
2025-016139

Blad
21 van 36

- In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van redenen van sociale of economische aarde en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- Voor het voorkomen van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- Voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

Hier wordt voor ieder geschaad belang de onderliggende onderbouwing uiteengezet.

‘In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats’

In provincie Gelderland zijn er 15 aangewezen Natura 2000-gebieden, de Veluwe is de grootste hiervan. De Veluwe bestaat uit ruim 64.000 hectare bos en is hiermee het primaire leefgebied voor het damhert, edelhert en wild zwijn. Ook voor het ree is de Veluwe een belangrijk leefgebied, maar het ree is niet beperkt tot de Veluwe.

Eén van de knelpunten is het uitblijven van (loof)bosverjonging en het stilleggen van vermeerdering van inheemse flora door een te hoge vraatdruk van deze hoefdieren. Hierdoor komen onder andere habitattypen Oude eikenbossen en Beuken-eikenbossen met hulst onder druk te staan. In het graasdrukmonitoringsonderzoek op de Veluwe is ook aangetoond dat de hoefdieren grote vraatschade aanrichten in de kruidlaag, struiklaag en boomlaag; 58% van de loofbomen werden aangevreten, verder toegelicht in het fbplan hoofdstuk 5.2 graasdrukmonitoring.

Niet alleen op de Veluwe is een te hoge vraatdruk van hoefdieren een probleem, ook in Natura 2000-gebieden Willinks Weust en Sint Jansberg zorgen reeën voor uitblijvende bosverjonging. Zo ook toegelicht in hoofdstuk 5 Schade aan Flora en Fauna in het fbplan.

Niet alleen uitblijvende bosverjonging is een probleem, de alles etende wilde zwijnen zorgen ook voor problemen met wroeten en predatie. Wilde zwijnen prederen namelijk op de larven het vliegend hert. Het vliegend hert is een Habitatrictlijn doelsoort met als doelstelling om de populatie te vergroten. Dit laatste is niet voldoende mogelijk met de huidige standen wilde zwijnen. Daarnaast zorgen wilde zwijnen ook voor problemen in de beken van de Veluwe. Door intensief woelen worden karakteristieke vegetaties verdrongen en leefgebied beschadigd. In de sprengenkoppen kan intensieve betreding door wild leiden tot afkalving van de oevers waardoor de sprengenkop verondiept of verstopt raakt. Hierdoor kunnen de beken ook ongeschikt raken voor de beekprik, tevens Natura 2000-doelsoort met doelstelling tot uitbreiding van de populatie. In de Natura 2000 herstelprogramma's van de Veluwe wordt het belang van de uitvoering van populatiebeheer en het handhaven van doelstanden dan ook benadrukt.

Afgaande op de bovenstaande onderbouwing concluderen wij dat er sprake is van een geschaad wettelijk belang (8.74l eerste lid onder b sub 1 Bkl), waardoor er voldaan wordt aan de voorwaarde en de noodzaak van vergunning is aangetoond.

*‘Voor het voorkomen van ernstige schade aan met name **gewassen**, veehouderijen, **bossen**, visgronden, wateren of **andere vormen van eigendom**’*

Datum
12 mei 2026

Zaaknummer
2025-016139

Blad
22 van 36

Gewassen

Grote hoefdieren kunnen grote schades aanrichten aan (landbouw)gewassen. Gewassen zijn gevoelig voor vraatschade, maar ook indirecte schade zoals vertrapping (van bijv. maïs of tarwe) kan voor grote schadeposten zorgen. Deze schades worden getaxeerd via BIJ12 Faunazaken. In tabel 3 zijn de getaxeerde schades weergegeven voor de grote hoefdieren.

Tabel 3 Getaxeerde schade grote hoefdieren van de afgelopen planperiode (2019-2024), uitgedrukt in schadejaren (gewasseizoenen november t/m oktober). Bron: database BIJ12 (peildatum: 4 februari 2025)

Diersoort	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Eindtotaal
Damhert	€ 4.251		€ 1.426	€ 748	€ 912	€ 1.175	€ 8.512
Edelhert	€ 200.279	€ 167.415	€ 216.155	€ 104.403	€ 78.252	€ 29.271	€ 795.775
Ree			€ 311	€ 248	€ 6.279	€ 4.987	€ 11.825
Wild zwijn	€ 142.433	€ 35.985	€ 74.987	€ 51.026	€ 20.046	€ 7.502	€ 331.978
Eindtotaal	€ 346.963	€ 203.400	€ 292.879	€ 156.425	€ 105.489	€ 42.935	€ 1.148.091

Net als voorgaande planperiode is de getaxeerde schade veroorzaakt voor damhert en ree dusdanig laag dat schadedrempel van €10.000 niet wordt behaald en er geen vergunning voor schadebestrijding nodig is. Voor het edelhert en wild zwijn is dit echter wel noodzakelijk en overstijgen de getaxeerde schades menig jaar de €100.000. In het fbplan hoofdstuk 4 Schade landbouw zijn deze schadeposten en schadehistorie verder toegespitst. Zo is toegelicht dat de schade zich hoofdzakelijk voordoet aan grasland en maïs (pagina 22 fbplan) en in mindere mate aan vollegrondsgroenten, bloembollen en andere granen. Veelal worden de bossen (waarin de meeste grote hoefdieren leven) omringd door landbouwpercelen, dit zal altijd een aantrekkende kracht hebben op de grote hoefdieren. De casus van de Agrarische Enclave (pagina 26 fbplan) laat zien dat gericht beheer en aanvullende schadebestrijding, de gewasschade kan minimaliseren. Hiervoor dient dan wel, gezien de aantrekkingskracht, het beheer gecontinueerd te blijven, met mogelijkheid tot aanvullende schadebestrijding.

Bossen

Zoals ook al bij het belang 'de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats' is toegelicht, kunnen alle vier de hoefdiersoorten de bosverjonging onderdrukken. Uitblijvende bosverjonging is een vorm van schade aan bossen. Schade ontstaat door te hoge vraatdruk, maar ook bijvoorbeeld door het omwoelen van de bosbodem. De opkomst van de jonge bomen wordt soms dusdanig onderdrukt dat een gehele generatie bomen mist in de bossen. Terreinbeherende organisaties en grondeigenaren hebben hoge kosten om jonge aanplant van bomen te beschermen tegen de vraat van alle vier de hoefdiersoorten. Zo worden er rasters geplaatst en boomkorven (kokers) om jonge geplante boompjes gezet. Ter illustratie: op de Veluwe is er ca. 150 kilometer aan rasters geplaatst, dit zijn enkel de grote enclosures, de vele kleine exclosures zijn hier nog niet meegerekend. Bijvoorbeeld: Op de Veluwe e.o. besteed Natuurmonumenten (als ruwe ondergrens) ca. €25.000 - €35.000 per jaar aan rasters en het onderhoud hiervan. GLK geeft ca. €80.000 per jaar uit aan rasters, manchetten en boomkorven. Dit is dan een eenmalige uitbesteding voor ca. 10-13 hectare. Hier komt dan nog jaarlijkse ca. €6.000 aan onderhoudskosten voor alle rasters en voorzieningen bij.

Datum
12 mei 2026

Zaaknummer
2025-016139

Blad
23 van 36

Staatsbosbeheer heeft alleen al op de Veluwe de afgelopen jaren ca. €370.000 en resp. €25.000 geïnvesteerd aan rasters en boomkorven.

Het is echter financieel niet mogelijk om het gehele bos te omrasteren of te vullen met boomkorven. Dit is ook onwenselijk omdat dit het functioneel leefgebied van andere diersoorten beperkt en het esthetisch onaantrekkelijk voor recreanten is.

Om deze schade te beperken is het wenselijk om de afgesproken doelstanden te honoreren en uitvoering te geven aan beheer en gerichte schadebestrijding van het damhert, edelhert, ree en wild zwijn.

Andere vormen van eigendom

Soms komt het voor dat grote hoefdieren de bebouwde kom binnentreden. Dit hoeft niet voor problemen te zorgen, maar vaak is dit wel het geval. Wilde zwijnen woelen gazons volledig om, plunderen containers en reeën en/of herten vreten de beplantingen in tuinen weg of komen vast te zitten in hekwerk. Geregeld verschijnen er nieuwsberichten over dit fenomeen, in de aanvraag wordt verwezen naar diverse voorbeelden.

Bestendig beheer en gerichte schadebestrijding bieden de oplossing om problemen rondom en binnen de bebouwde kom zoveel mogelijk te beperken. Regelmatig krijgt de FBE bericht over gelijke problemen binnen en rondom dorpen, waarna er met de lokale faunabeheerder wordt afgestemd voor oplossingen. Het is dan ook wenselijk om deze mogelijkheid voort te zetten in de aankomende planperiode.

Afgaande op de bovenstaande onderbouwing concluderen wij dat er sprake is van een geschaad wettelijk belang (8.74l eerste lid onder b sub 2 Bkl), waardoor er voldaan wordt aan de voorwaarde en de noodzaak van vergunning is aangetoond.

‘In het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten’

Onder dit belang valt voor deze vergunning specifiek: verkeersveiligheid (onderdeel van openbare veiligheid) en de Afrikaanse varkenspest (onderdeel van andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten).

Verkeersveiligheid

Aanrijdingen met grote hoefdieren kunnen ernstige gevolgen hebben. Naast letselschade (met soms dodelijke gevolgen) aan bestuurders of inzittenden veroorzaken aanrijdingen met hoefdieren substantiële economische en maatschappelijke schade. Economische schade bestaat uit directe kosten zoals voertuigschade, sleepdiensten, inzet van hulpverleners, en stijgende verzekeringspremies. In 2020 werden in Nederland 8.603 schadeclaims geregistreerd na een aanrijding met een wild dier, met een totale schadelast van ruim 16,5 miljoen euro. De gemiddelde schade per incident bedroeg €1.921, een stijging ten opzichte van eerdere jaren. De meeste meldingen kwamen uit Gelderland, Overijssel en Noord-Brabant⁴. Deze cijfers geven een indicatie van de schade, maar niet van het totaal. Een deel van de schades blijft namelijk buiten beeld, als

⁴ www.verzekeraars.nl/publicaties/actueel/verbond-schadelast-door-aanrijdingen-met-dieren-neemt-toe

Datum
12 mei 2026

Zaaknummer
2025-016139

Blad
24 van 36

deze bijvoorbeeld niet aangemeld worden bij de verzekering. Een ander deel dat buiten beeld blijft is bijvoorbeeld het fenomeen van eenzijdige (dodelijke) ongelukken. Dit is in sommige gevallen ook toe te wijzen aan grote hoefdieren op de weg. Mensen wijken uit als ze een groot hoefdier op de weg zien en rijden hierdoor tegen bijv. een boom met alle gevolgen van dien. In het fbplan zijn voorbeelden en cijfers nader uiteengezet over aanrijdingen met grote hoefdieren (hoofdstuk 6).

Het verminderen van aanrijdingen is een belangrijke drijfveer voor het uitvoeren van populatiebeheer met aanvullende schadebestrijding. Vaak wordt dit binnen de reguliere contouren van het beheer uitgevoerd, maar in sommige gevallen is het wenselijk om aanvullende mogelijkheden te hebben. Bijvoorbeeld als het gaat om afschot vanuit de auto op provinciale en/of gemeentelijke wegen, als een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang niet voldoende mogelijkheden biedt of als de plek niet aan de jachtveldeisen voldoet. Daarnaast doen er zich soms problemen binnen de bebouwde kom voor, bijvoorbeeld een ontsnapt damhert die voor verkeerchaos zorgt⁵ of een ree die in een treinstation loopt⁶. In deze gevallen is het ook wenselijk om buiten de gebruikelijke contouren van het beheer te kunnen treden.

In Gelderland zijn er de afgelopen planperiode (2019-20 t/m 2024-25) gemiddeld per jaar 14 damherten, 71 edelherten, 1.371 reeën en 332 wilde zwijnen doodgereden. Dit zijn, uitgezonderd het ree, gemiddeld gezien minder aanrijdingen ten opzichte van die voorgaande planperiode 2014-2019 (resp. -52%, -21%, +11% en -14%), maar desondanks fors. De meeste aanrijdingen vinden plaats met reeën en dat gemiddelde is met 11% toegenomen. De afgelopen twee jaar is er wel een dalende trend van ree aanrijdingen ingezet, maar dit heeft nog niet geleid tot een lager vallend gemiddelde. Zo ook toegelicht in hoofdstuk 6 van het fbplan.

Binnen de huidige infrastructuur en ruimtelijke inrichting zoals de aanwezigheid of afwezigheid van rasters, vormen te hoge dichtheden van grote hoefdieren een gevaar voor de verkeersveiligheid. Het hanteren van doelstanden en de naleving hiervan middels populatiebeheer met aanvullende schadebestrijding is daarom van cruciaal belang.

Afrikaanse varkenspest

Binnen dit belang valt ook *‘andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten’* hieronder vallen ook dierziekten, zoals Afrikaanse varkenspest (AVP). Een uitbraak van AVP in Nederland kan zeer grote gevolgen hebben voor de varkenssector. De export van varkensvlees valt weg, wat per jaar een verlies van ca. 3,7 miljard euro betekent (gebaseerd op cijfers van 2023)⁷. Het risico op uitbraak dient daarom zo klein mogelijk gehouden te worden. Hoge populaties wilde zwijnen verhogen het risico op zo’n uitbraak en het risico op snellere verspreiding. Dit is uitvoerig uitgelegd in hoofdstuk 7 van het fbplan. In dit hoofdstuk worden de risico’s uitgelicht en ook welke maatregelen er in Gelderland mogelijk zijn. Hiervoor heeft de FBE ook een draaiboek opgesteld, te vinden op de website van de FBE⁸. Daarnaast werken provincie en FBE samen met het Rijk aan de AVP roadmap 2.0 en bereiden zich zo goed mogelijk voor op een AVP-uitbraak. Naast het voorkomen van een dussdanige schadepost, draagt de provincie ook een wettelijke verantwoordelijkheid om te voorkomen dat er afbreuk gedaan wordt aan de staat van

⁵ www.gld.nl/nieuws/2131054/ontsnapt-damhert-veroorzaakt-verkeerschaos-we-moesten-hem-wel-afschieten

⁶ www.ad.nl/nijmegen/wat-loopt-daar-nou-opeens-huppelt-er-een-ree-over-station-nijmegen-a44638d1/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

⁷ www.agrimatie.nl/ThemaResultaat.aspx?subpubID=2232&themaID=3577&indicatorID=3591§orID=2255

⁸ <https://www.faanabeheereenheid.nl/Portals/10/Publicaties/AVP%20draaiboek/Uitvoeringsdraaiboek%20Afrikaanse%20varkenspest%20GLD%20dec%202020.pdf?ver=2022-09-13-163702-037×tamp=1663079827750>

Datum
12 mei 2026

Zaaknummer
2025-016139

Blad
25 van 36

instandhouding van de wilde zwijnenpopulatie. Een niet-gecontroleerde uitbraak van AVP onder wilde zwijnen op de Veluwe betekent dat een groot deel van de zwijnenpopulatie het niet zal overleven en de gunstige staat van instandhouding niet gewaarborgd kan blijven. Hierom is ook van belang dat doelstanden nagestreefd worden en er geen te hoge dichtheden wilde zwijnenpopulaties leven op de Veluwe.

Conclusie

Met bovenstaand onderbouwing vinden wij dat voldoende is aangetoond dat er sprake is van een geschaad wettelijk belang (8.74l eerste lid onder b sub 3 Bkl), waardoor er voldaan wordt aan de voorwaarde en de noodzaak van vergunning is aangetoond.

‘Voor het voorkomen van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen’

Soms komt het voor dat een rotte wilde zwijnen in de bebouwde kom loopt en schade/overlast veroorzaakt aan bijv. sportterreinen. Ook herten en reeën kunnen schade/overlast veroorzaken, bijvoorbeeld door de bloemen op begraafplaatsen weg te vreten. In zulke situaties is het wenselijk om snel te kunnen handelen om schade en overlast te voorkomen. In de aanvraag wordt verwezen naar diverse voorbeelden. Door het nakomen van de gemaakte afspraken over doelstanden en hierin het beheer uitvoering aan te geven, vermindert het risico op dit type schades. Het is echter niet altijd te voorkomen, in deze gevallen is het wenselijk om invulling te geven middels aanvullende schadebestrijding.

Conclusie

Afgaande op de bovenstaande onderbouwing concluderen wij dat er sprake is van een geschaad wettelijk belang (8.74l eerste lid onder b sub 7 Bkl), waardoor er voldaan wordt aan de voorwaarde en de noodzaak van vergunning is aangetoond.

‘Voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren’

Het komt wel eens voor dat een damhert, edelhert, ree of wild zwijn gewond raakt door een aanrijding of in een raster vast komt te zitten of bijvoorbeeld gewond raakt door een landbouwvoertuig. In dit soort gevallen is het noodzakelijk om het dier uit zijn lijden te verlossen. Daarnaast komen uitvoerders wel eens zieke dieren tegen, in deze gevallen is het ook wenselijk om het dier uit zijn lijden te verlossen. Dit is ook noodzakelijk om de verdere verspreiding van ziektes te voorkomen.

Conclusie

Afgaande op de bovenstaande onderbouwing concluderen wij dat er sprake is van een geschaad wettelijk belang (8.74l eerste lid onder b sub 9 Bkl), waardoor er voldaan wordt aan de voorwaarde en de noodzaak van vergunning is aangetoond.

Samenvattend

Voor alle besproken geschade belangen is er voldoende onderbouwing geleverd om de noodzaak van de vergunning aan te tonen.

Staat van instandhouding

Voor er overgegaan kan worden op schadebestrijding en populatiebeheer dient er gewaarborgd te worden dat de handelingen geen afbreuk doen aan de (gunstige) staat van instandhouding. In het faunabeheerplan wordt in hoofdstuk 9.1 (vanaf pagina 70) uitvoerig stilgestaan bij de staat van instandhouding van alle vier de diersoorten. Er wordt een beschouwing gegeven van de vier parameters verspreiding, populatie, leefgebied en toekomstperspectief. Voor alle vier de diersoorten wordt geconcludeerd dat de staat van instandhouding gunstig is en dat de beoogde doelstanden (320 damherten, 1.500 edelherten, 10.350 reeën en 820 wilde zwijnen) ook geen afbreuk zullen doen aan deze gunstige staat van instandhouding. Voor de exacte onderbouwing wordt verwezen naar de teksten in het faunabeheerplan.

Benadrukt dient te worden dat het beheer van damhert, edelhert, ree en wild zwijn ook geen nieuwe handelingen zijn. De FBE heeft al vele jaren een ontheffing (nu vergunning) voor het doden van deze vier diersoorten. Dit heeft nog nooit geleid tot een verslechtering van de staat van instandhouding. Het is dan ook niet de verwachting dat dit de aankomende planperiode wel zal gebeuren, aangezien er geen grote veranderingen worden aangevraagd t.o.v. van de vorige planperiode. Een nieuwe factor t.o.v. de vorige planperiode is het effect van de wolvenpredatie. Hier wordt in de jaarlijkse werkplannen bij de verdeling van de gewenste sterfte rekening mee gehouden. Waarbij de predatie prevaleert over de uitvoering van populatiebeheer. Hierdoor blijft de gunstige staat van instandhouding gewaarborgd.

Conclusie

Het doden van damherten, edelherten, reeën en wilde zwijnen doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van deze soort. Aangezien voor al deze soorten een doelstand is bepaald die boven de berekende minimale vereiste populatie ligt, het verspreidingsgebied intact blijft, de kwaliteit van het leefgebied voldoende is en zelfs verbeterd zal worden en het toekomstperspectief voor alle drie parameters positief is. Zodoende wordt er voldaan aan de voorwaarde zoals gesteld in 8.74l eerste lid onder c Bkl.

Andere bevredigende oplossing

Voor zowel het damhert, edelhert, ree en wild zwijn wordt schadebestrijding en populatiebeheer aangevraagd.

Voor hier invulling aan gegeven mag worden heeft de FBE gezocht naar eventuele (preventieve) maatregelen die een betere oplossing zouden zijn dan het doden van een dier. In hoofdstuk 8 Beheermaatregelen (vanaf pagina 51) in het faunabeheerplan wordt hierbij stilgestaan. Daarnaast heeft BIJ12 Faunazaken 'Faunaschade Preventiekits' voor o.a. hertachtigen en wilde zwijnen opgesteld en gepubliceerd op hun website (www.bij12.nl/onderwerp/faunaschade/schade-voorkomen). Zij geven een beoordeling op de beschikbare preventieve maatregelen als het gaat om het voorkomen van gewasschade. Op hun website wordt voor hertachtigen de preventieve maatregelen afschermingen (gaasrasters, elektrische afwering en manchetten) en afschot op schadelocatie beoordeeld met een hoge ecologische effectiviteit voor hertachtigen. Voor wilde zwijnen worden ook afschermingen (gaasrasters en elektrische afwering) en afschot op schadelocatie beoordeeld met een hoge ecologische effectiviteit. In het faunabeheerplan wordt de effectiviteit van rasters eveneens erkend, maar worden ook de beperkingen hiervan benoemd. Het

is namelijk niet wenselijk om elk gebied in te rasteren, dit beperkt de migratiemogelijkheden te veel en gaat ook gepaard met hoge kosten.

In het faunabeheerplan (H8) worden er meer preventieve maatregelen gegeven dan alleen voor het voorkomen van gewasschades. Er wordt ook stilgestaan bij maatregelen die gericht zijn op mensen, zoals communicatiecampagnes, vroege waarschuwingssystemen, verkeersborden, overgang van zomer-naar standaardtijd en verlagen van de toegestane snelheid. Deze preventieve maatregelen ondersteunen de vermindering op bijv. kans op aanrijdingen. Maar zoals ook in het faunabeheerplan staat zijn deze preventieve maatregelen niet in staat om schades volledig te voorkomen of de ecologische draagkracht van een gebied te waarborgen.

Daarnaast worden in het faunabeheerplan (H8) ook preventieve maatregelen beschreven die gericht zijn op de dieren zelf. Hier wordt stilgestaan bij wildreflectoren en -spiegels, akoestische afschrikmiddelen, bermbeheer, olfactorische afweermiddelen, chemische afschrikmiddelen en fysieke scheidingen. In het plan worden ook de beperkingen van deze middelen toegelicht. Deze maatregelen worden gezien als belangrijke ondersteunende maatregelen. Voor kapitaalintensieve teelten is het bijvoorbeeld noodzakelijk dat deze afgerasterd zijn, maar rasters zijn vaak een dure investering en in combinatie met wisselteelt niet overal toepasbaar. Afschrikmiddelen hebben vaak een tijdelijk karakter. Dit wordt allemaal ook uitgebreid behandeld in het faunabeheerplan. In Gelderland zijn er ook vele verschillende maatregelen getroffen om bijv. de kans op aanrijdingen te verminderen, dit is tevens toegelicht in hoofdstuk 8 onder 'toegepaste preventieve maatregelen' vanaf pagina 59. De FBE erkent dat het nemen van preventieve maatregelen belangrijk is, maar op zichzelf niet voldoende is. Alleen in combinatie met afschot kan een balans gevonden worden tussen de verschillende belangen en ecologische draagkracht.

Conclusie

Gezien de ecologische, economische en maatschappelijke draagkracht (vertaald naar wettelijke belangen) van alle vier de diersoorten, kan geconcludeerd worden dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat anders dan invulling geven aan schadebestrijding en populatiebeheer voor alle vier de aangevraagde diersoorten. Zodoende wordt er voldaan aan de voorwaarde zoals gesteld in 8.74l eerste lid onder a Bkl.

Middelen en methoden

Voor deze vergunning worden er verschillende bij de wet verboden middelen en methoden aangevraagd. De volgende middelen worden aangevraagd:

- geweren,
- honden, niet zijnde lange honden,
- geluidsdemper, mits toestemming op grond van de Wet Wapens en Munitie,
- kunstmatige lichtbron en nachtzichtapparatuur,
- vangkooien.

De volgende methoden en perioden worden aangevraagd:

- Het gebruik van het geweer op een terrein dat niet ten minste een omvang van 40 hectare.
- Het gebruik van het geweer voor zonsopgang en na zonsondergang.
- Het gebruik van het geweer binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht (art. 5.165a Bkl), of op terreinen die onmiddellijk aan die bebouwingscontour grenzen.

Datum
12 mei 2026

Zaaknummer
2025-016139

Blad
28 van 36

- Toestemming van het gebruik van het geweer bij van het herhaald uitblijven van het behalen van doelstanden en zieke en/of gebrekkige dieren, ook zonder toestemming van de rechthebbende (grondeigenaar/jachthouder), en toegang tot alle gronden binnen de provincie te verlenen, zo nodig met behulp van gedoogplicht (artikel 10.29 Ow).

Hieronder volgt een onderbouwing van deze aangevraagde middelen, methoden en perioden.

Middelen

Om effectief invulling te geven aan het doden van een dier omwille van schadebestrijding en populatiebeheer is het gebruik van het geweer noodzakelijk. Gebruik van het kogelgeweer is wettelijk toegestaan bij het doden van grote hoefdieren, artikel 11.80 eerste lid onder a (voor reeën) en onder b (voor damherten, edelherten en wilde zwijnen) Bal. Het gebruik van de geluiddemper en kunstmatige lichtbron en nachtzichtapparatuur verhoogt de effectiviteit van het doden van een dier. Deze extra hulpmiddelen zijn wenselijk om het afschot gedurende schemering en nacht te optimaliseren, het verbetert tevens het zicht van de uitvoerders waardoor het schot accurater is. De geluiddemper beschermt het gehoor van de uitvoerder, omdat het schot minder luid is. Dat heeft eveneens als resultaat dat er minder verstoring optreedt voor andere fauna en omwonenden in de omgeving.

Het middel vangkooi wordt aangevraagd voor het vangen van wilde zwijnen. De vangkooi wordt ook toegepast in provincies Noord-Brabant en Limburg, zij hebben positieve effectieve ervaringen opgedaan, zo ook toegelicht in hun faunabeheerplannen pagina 359⁹ resp. 255¹⁰. Ook in Duitsland wordt dit effectieve middel toegepast¹¹ evenals in België waar de vangkooi is ingezet in AVP besmette gebieden. Verder wordt voor het doden in de vangkooi het aanvullende kaliber .22 aangevraagd voor het doden van wilde zwijnen tot maximaal 30 kg. Dit levert minder stress op en is voor dieren tot 30 kg op de korte afstand binnen de vangkooi zeer effectief. Het tekort aan energie wordt gecompenseerd door de korte afstand en de precieze schotplaatsing in de hersenen, waardoor het dier opslag dood is.

Vanuit het werkveld bestaat de behoefte om gestreepte biggen van wilde zwijnen effectiever en veiliger te beheren met kalibers die beter aansluiten bij hun lichaamsomvang. Reeën, met een levend gewicht van ongeveer 25 kg, mogen worden geschoten met kalibers vanaf .22 inch en een energieafgifte van minimaal 980 joule op 100 meter (artikel 11.80, eerste lid, onder a Bal). Gestreepte biggen, met een levend gewicht tot circa 15 kg zijn lichter dan reeën. Desondanks is voor het schieten van deze biggen momenteel een zwaardere kaliber vereist (artikel 11.80, eerste lid, onder b). Wij verzoeken daarom om een uitzondering, zodat gestreepte biggen ook mogen worden geschoten met kalibers zoals omschreven in artikel 11.80, eerste lid, onder a Bal, passend bij hun lagere gewicht en vergelijkbaar met de regels voor reeën.

Methoden en perioden

⁹ <https://www.faunabeheereenheid.nl/Portals/13/faunabeheerplannen/Faunabeheerplan%20Noord-Brabant%202023-2029%20def.pdf?ver=2023-06-16-180618-987×tamp=1686931596675>

¹⁰ <https://limburg.faunabeheereenheid.com/wp-content/uploads/sites/8/2020/12/Faunabeheerplan-Limburg-2020-2026-Deel-I-Blz-1tm-315-Low-Res.pdf>

¹¹ Zoller, H. (2018). Der mobile Fallenfang als wirksame Methode zur Reduzierung von Schwarzwildpopulationen zur Afrikanischen Schweinepest-Prävention - Ein Praxisleitfaden -. Landesbetrieb Forst Brandenburg, Landeskompetenzzentrum Forst Eberswalde, Forschungsstelle für Wildökologie und Jagdwirtschaft Ministerium für Ländliche Entwicklung, Umwelt und Landwirtschaft. p. 31.

Datum
12 mei 2026

Zaaknummer
2025-016139

Blad
29 van 36

Damherten, edelherten, reeën en wilde zwijnen komen soms voor op plekken die niet veilig zijn (verkeersveiligheid) of onwenselijk gezien de schadegevoeligheid van de plek. Voorbeelden hiervan zijn in de aanvraag gegeven, bijvoorbeeld dicht langs wegen, in de bebouwde kom of in nulstandgebied (in geval van damhert en wild zwijn). In deze gevallen is het belangrijk dat dieren snel en effectief gedood kunnen worden. Dit betekent dat er ook mogelijkheden moeten zijn indien er niet voldaan wordt aan de 40 hectare eis (bv. wegbermen) of binnen de bebouwde kom of direct aangrenzende gebieden. Het is ook van belang dat er buiten de reguliere beheertijden opgetreden kan worden. Hertachtigen zijn veelal actief in de schemering, wilde zwijnen zijn dit ook maar ook nog gedurende de nacht. Daarom is het verlengen van het gebruik van het geweer in deze tijden een effectieve aanvulling die wenselijk is om de gestelde doelstanden te behalen. Voor wat betreft schadebestrijding is het wenselijk om zo snel mogelijk te kunnen optreden, 24 uur per dag. Wel blijft de norm om schadebestrijding binnen een uur voor zonsopgang en een uur na zonsondergang uit te voeren. Als dit ontoereikend blijkt kan uitbreiding naar 24 uur per dag noodzakelijk zijn.

De aangevraagde beheerperioden zijn toegespitst per diersoort, rekening houdend met de rustperiode voor het kalveren en het uitvoeren van tellingen. Binnen het kader van adaptief beheer is het mogelijk om met een pilot van de beheerperiode voor edelherten en damherten af te wijken. Indien de FBE constateert dat het niet lukt om in een gebied aan de doelstanden te voldoen is het mogelijk om een pilot te starten waarbij populatiebeheer het hele jaar plaats kan vinden. Dit moet in een werkplan worden vastgelegd en voor 1 april bij de FBE worden ingediend.

Tot slot wordt er toestemming gevraagd om gronden te kunnen betreden zonder de toestemming van de rechthebbende. De FBE vraagt deze mogelijkheid aan om te gebruiken bij hoge uitzondering. Het betreft hier alleen situaties waar het gaat om zieke en/of gebrekkige dieren of bij het herhaald uitblijven van het behalen van doelstanden. Het niet meewerken of in sommige gevallen zelfs tegenwerken van het behalen van de doelstanden en de in het faunabeheerplan gestelde doelstellingen kan een dusdanig effect hebben dat bijvoorbeeld aanrijdingen in het gebied stijgen/hoog blijven of resulteren in de afwezigheid van inheemse flora. De FBE kan deze zogenaamde gedoogplicht gebruiken als 'stok achter de deur'. Zowel in het provinciaal beleid (Uitvoeringsagenda Fauna) en in de herstelstrategieën van Natura 2000-gebied Veluwe wordt het belang van het behalen van de doelstanden benadrukt. Voor Natura 2000 geldt er ook een Europese verplichting om de gestelde doelen te behalen. De FBE is voor het behalen van deze doelstanden en doelstellingen echter volledig afhankelijk van de medewerking van lokale uitvoerders/grondeigenaren/jachthouders, daarom is het noodzakelijk om, bij uitzondering, te kunnen ingrijpen. Uiteraard heeft het de voorkeur om te allen tijde vanuit de samenwerking te werk te gaan. Echter, soms stellen individuen persoonlijke belangen boven gemeenschappelijke belangen, zodat er geen andere mogelijkheid overblijft dan het betreden van een terrein zonder toestemming van de rechthebbende. De FBE wil deze mogelijkheid alleen toepassen in nauw overleg met bevoegd gezag, waarbij de situatie gezamenlijk zal worden beoordeeld. Daarbij zullen afspraken worden gemaakt tussen de FBE en bevoegd gezag ten aanzien van de voorwaarden waaronder van deze gedoogplicht gebruikt kan worden gemaakt. Daarbij kan aan voorwaarden worden gedacht ten aanzien van de frequentie en vorm van de verzoeken tot meewerken aan het behalen van de doelstanden, de termijnen die daarvoor worden gegund en de hulp die daarbij vanuit de FBE wordt aangeboden. Op deze wijze wordt gewaarborgd dat alleen in geval van het opzettelijk niet meewerken aan het behalen van de doelstanden, van deze uitzonderlijke bevoegdheid gebruik wordt gemaakt.

Zienswijzen

Zienswijze van Stichting Faunabeheereenheid Gelderland te Arnhem, 20 maart 2026.

De Faunabeheereenheid Gelderland heeft op 20 maart 2026 een zienswijze ingediend waarin een aantal, veelal tekstuele, wijzigingen zijn opgenomen. De volledige zienswijzen met aangevraagde wijzigingen is opgenomen, hieronder staan de wijzigingen opgesomd.

- Pagina 5, bovenaan wordt verwezen naar bladzijde 16, dit moet bladzijde 17 zijn en is aangepast.
- Pagina 5, in de zin “Dit is onwenselijk, daarom worden ontsnapte damherten (waar eigenaren afstand van hebben gedaan) buiten het leefgebied gedood.” wordt “buiten het leefgebied” uit de zin verwijderd. Als ontsnapte dieren als zodanig te onderscheiden zijn kunnen zij ook binnen het leefgebied gedood worden.
- In het ontwerpbesluit worden de termen “regulier beheer” en “regulier populatiebeheer” gebruikt. Dit wordt aangepast naar “populatiebeheer” omdat er maar één type populatiebeheer is en het gebruik van de andere termen het idee wekt dat er meerdere types populatiebeheer zijn.
- Pagina 6, “Binnen het werkgebied van de FBE worden de volgende beheerperioden aangevraagd” wordt aangepast naar “Binnen het werkgebied van de FBE worden voor populatiebeheer de volgende beheerperioden aangevraagd”
- Pagina 7, binnen de wettelijke belangen waarvoor 24 uur per dag beheer van edelherten en damherten wordt aangevraagd miste het belang “ter voorkoming van ernstige schade aan bossen, wilde flora”, dit is toegevoegd.
- In het ontwerpbesluit worden verschillende variaties van openbare- en verkeersveiligheid inconsequent toegepast, in het voorliggend besluit zijn ze voluit geschreven.
- Pagina 10, in tabel 2 wordt alleen “Afwijkend kaliber 0.22 lr.” genoemd, dit is uitgebreid en verduidelijkt naar “Afwijkend kaliber 0.22 lr. in de vangkooi” en “Afwijkend kaliber 0.22 met minimaal 980 joule op 100 meter afstand voor gestreepte biggen”
- Pagina 12, bij voorschriften H2, M2, R2 en W2 wordt “Afschot” vervangen door “Bejagen”
- Voorschriften J4b, O4b, T4b en Y4b worden gewijzigd waardoor duidelijk is dat de FBE adviseert, coördineert en faciliteert maar niet helpt met schieten in het veld.
- Pagina 15, bij voorschrift U1b wordt “raarrond” vervangen door “jaarrond”
- Pagina 16, nuancering van kaliber .22 verschil tussen .22 lr en .22 is bij voorschriften W1, W3 en W4 verduidelijkt.
- Pagina 18, “adaptief wildbeheer” aangepast naar “adaptief beheer”
- Pagina 18, “Nederland” vervangen door “Gelderland”
- Pagina 20, komma toegevoegd tussen “veehouderijen” en “bossen”
- Pagina 21, “afkalving van bodem” aangepast naar “afkalving van oevers”
- Pagina 24, “(lagere)”, refererend naar de doelstanden, is verwijderd
- Pagina 25, De doelstand voor Damherten moest 320 zijn, per abuis was 230 opgenomen.
- Pagina 25, De zin “Hier wordt jaarlijks in de toewijzing ook rekening mee gehouden.” Is gebaseerd op de oude werkwijze, deze zin wordt vervangen door “Hier wordt in de jaarlijkse werkplannen bij de verdeling van de gewenste sterfte rekening mee gehouden”
- Pagina 28, “indienen bij de provincie” wordt aangepast naar “indienen bij de FBE”
- Pagina 29, bij “uitvoerders/grondeigenaren” moet ook jachthouders worden meegenomen

Hierbij heeft de Faunabeheereenheid ook een nieuwe versie van het FBplan ingediend waarin de wijziging van 230 naar 320 damherten is opgenomen.

Zienswijze van Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe te Hoenderloo, 9 april 2026.
NPDHV ("het park") heeft een zienswijze ingediend die op 9 april is binnengekomen, hieronder volgt eerst de samenvatting en daarna de beantwoording van de zienswijze.

Samenvatting zienswijze NPDHV

De zienswijze is opgedeeld in 4 delen (paragrafen)

Deel 1: Het park, kwetsbaarheid soorten, noodzaak populatiebeheer en schadebestrijding, en machtigingen van de FBE.

Deel 2: punten uit het FBplan die volgens het park niet of onvoldoende aansluiten bij de praktijk en doelstellingen van het park.

Deel 3: bezwaren tegen de voorschriften in de omgevingsvergunning

Deel 4: conclusie

Deel 1

Natuurwaarde park, binnen 6% van het oppervlakte natura 2000 'Veluwe' een groot aandeel aan bepaalde habitattypes:

- 31% van de zwakgebufferde en zure vennen
- 55% van de heischrale graslanden
- 14% van de oude eikenbossen op de Veluwe

Park voelt de verantwoordelijkheid om de in het Natura 2000 beheerplan Veluwe geformuleerde doelen voor habitattypen (behoud, uitbreiding of verbetering) te verwezenlijken.

Grote hoefdieren beschadigen diverse habitattypen. Dat wordt ook genoemd in het FBplan maar gaat hier niet ver genoeg in, de populatiedichtheden zijn nog steeds structureel te hoog. Het is daarom noodzakelijk dat het park maatregelen neemt tegen dieren die schade aan haar eigendommen veroorzaken om de instandhouding van de natuurlijke habitats te waarborgen.

1. Bescherming en voorkomen ernstige schade

Het eigendomsrecht van het park geldt zowel op nationaal als Europees niveau als legitieme grond voor ingrijpen in de bescherming van grote hoefdieren, waaronder populatiebeheer. De gedocumenteerde en onomstreden ernstige schade die grote hoefdieren toebrengen aan het park – schade aan bossen, de natuurlijke vegetatie en overige bestanddelen – vormt grondslag voor het verlenen van de omgevingsvergunning aan de FBE en de machtiging van de FBE aan het park. Daarnaast is ernstige schade uitdrukkelijk opgenomen op de limitatieve lijst van belangen die bij populatiebeheer in aanmerking komen. Daaruit volgt dat het eigendomsbelang zwaar weegt. De

schade van grote hoefdieren aan het park zou een rol moeten spelen in zowel de provinciale omgevingsvergunning als de machtiging aan de WBE NP De Hoge Veluwe.

2. Jaarrond beheer

In het FBplan wordt onderschreven dat er op de Veluwe sprake is van te grote populaties hoefdieren. Volgens het FBplan is Jaarrond schadebestrijding noodzakelijk vanwege de druk op verkeersveiligheid, flora en fauna en landbouw. Onderzoek in het park wijst uit dat vraat door hoefdieren inderdaad het veronderstelde effect heeft, loofbomen hebben de voorkeur van de hoefdieren waardoor de naaldbomen een concurrentievoordeel hebben en loofbos niet voldoende herstelt. Het park heeft sinds 2020 ervaring met het jaarrond afschieten van grote hoefdieren, wat meetbaar effectief is gebleken voor wat betreft (pogen tot) het halen van de beoogde voorjaarsstanden. Eerder heeft het park de verzochte machtiging voor jaarrond beheer gekregen van de FBE.

Deel 2

3. Horen wildbeheereenheden

FBE is bij het opstellen van het FBplan verplicht om de wildbeheereenheden te horen. Het park heeft op- en aanmerkingen bij de concepttekst meegegeven, maar hierop helaas geen reactie ontvangen. De door het park ingediende punten zijn in (zeer) beperkte mate verwerkt in de uiteindelijke tekst van het plan.

4. Grondeigenaar/terreinbeheerder

Het park mist in het FBplan aandacht voor de rol van de grondeigenaar/terreinbeheerder, terwijl zij belanghebbenden zijn en dus betrokken moeten worden voor een gedegen afstemming tussen populatiebeheer, schadebestrijding en jacht.

5. Minimale vereiste populatie

Het park acht het vaststellen van één uniforme MVP voor alle grote hoefdieren, onder verwijzing naar het Kuiters-rapport, niet passend, althans, onvoldoende gemotiveerd om de volgende redenen:

- In het Kuiters-rapport wordt geen rekening gehouden met migratie en uitwisseling van individuen. In het FBplan wordt ten onrechte nagelaten om te motiveren hoe er rekening is gehouden met migratie en uitwisseling.
- Alle hoefdieren worden op dezelfde manier beoordeeld terwijl de soorten wezenlijk van elkaar verschillen wat betreft de (effectieve populatie) In het FBplan wordt niet toegelicht hoe hier rekening mee wordt gehouden.

6. Doelstanden

Hoe op basis van de aantallen dieren per 100 hectare bos is gekomen, en op basis daarvan de genoemde berekende doelstanden, is voor het park niet duidelijk en lijkt daarnaast strijdig met uitgevoerd onderzoek in opdracht van de provincie Gelderland.

Uit dat onderzoek volgt namelijk dat (bosverjonging) centraal zou moeten staan. Dit is mogelijk bij populatiedichtheden van maximaal 2-4 wild zwijn per 100 hectare en maximaal 1-1.5 edelhert of 4 reeën per 100 hectare. Deze aantallen komen niet overeen met de in het FBplan genoemde aantallen.

Hoe zijn de uitgangspunten en berekende doelstanden tot stand gekomen en hoe verhoudt dit zich met het voorgenoemd wetenschappelijk onderzoek.

Het park meent dat de doelstanden in het Faunabeheerplan als in de omgevingsvergunning een (te) centrale rol spelen terwijl de feitelijke schade onderbelicht is gebleven. De meetbare effecten op flora en fauna zouden (ook) de basis moeten vormen voor het vaststellen van de doelstanden.

Deel 3

7. *Voorschrift gedoogplicht verwijderen*

Het genoemde artikel (10.29 Omgevingswet) geeft de bevoegdheid om in te grijpen maar dit betreft een discretionaire bevoegdheid waarbij een belangenafweging moet worden gemaakt.

Het park leest in de omgevingsvergunning niet terug welke belangenafweging het college heeft gemaakt en acht het zeer onaannemelijk dat een gedegen belangenafweging kan resulteren in voornoemd(e) gedoogplicht.

Het bereiken van de doelstanden is geen doel op zich maar een middel om andere doelen als biodiversiteit, vermindering van landbouwschade en aanrijdingen te bereiken. Het niet halen van de doelstanden kan dan ook geen grond vormen voor het activeren van een gedoogplicht, naast dat er überhaupt onvoldoende grond bestaat.

Deel 4

8. *Conclusie*

Het park verzoekt het FBplan en de vergunningvoorschriften te wijzigen en/of te verwijderen in lijn met de bestendige praktijk binnen het park en in lijn met hetgeen in deze zienswijze is betoogd.

Beantwoording van de zienswijze

1. *Bescherming en voorkomen ernstige schade*

Het bestrijden van de schade aan bossen en flora en fauna is een belangrijk speerpunt van het Gelders faunabeleid, zoals in het FBplan samengevat op pagina 13. Daar staat o.a. “Beleid verschuift naar effectgericht beheer, waarbij vegetatieontwikkeling en Nature 2000-doelstellingen leidend zijn boven starre doelstandcijfers”. En, “Inzet op verlaging wilddruk is noodzakelijk vanwege schade aan habitatype, biodiversiteit (bijv. vliegend hert, beken) en voedselconcurrentie”. Het FBplan noemt vraatschade als belangrijke pijler voor de komende beheerperiode, en koppelt deze aan het gemachtigde afschot doormiddel van adaptief beheer (zie pagina 66, kopje adaptief management en pagina 93, kopje uitvoering) ook de vergunning onderschrijft dit (pagina 20). Zo is de door terreinbeheerders of grondeigenaren gemelde (vraat) schade een belangrijk ijkpunt om te bepalen of er te veel grote hoefdieren in een gebied aanwezig zijn (FBplan, pagina 80). De schade die grote hoefdieren aanrichten binnen het hele werkgebied van de FBE Gelderland, inclusief de schade op het park worden zodoende meegenomen in de afwegingen rond het adaptief beheer en het verdelen van het afschot door middel van een machtiging. Hierin is het uitgezette provinciale faunabeleid en opgenomen vergunningsvoorschriften leidend. De vergunning en het FBplan zijn in lijn met de stelling van het park dat de schade van grote hoefdieren aan het park een rol zouden moeten spelen in zowel de omgevingsvergunning en de machtiging, en zullen dus niet worden aangepast.

2. Jaarrond beheer

Jaarrond schadebestrijding ter voorkoming van ernstige schade aan gewassen en bossen en ter bescherming van wilde flora en fauna is in de (concept)vergunning mogelijk voor alle vier de hoefdieren. Voor wilde zwijnen bestaat de mogelijkheid voor de FBE om machtigingen naar maximaal jaarrond te verruimen voor WBE's die boven de doelstand zitten. Ook voor edelherten en damherten is het mogelijk om jaarrond populatiebeheer uit te voeren, hiervoor moet een pilotplan worden ingediend bij de FBE voor 1 april van het desbetreffende jaar (zie voorschriften: F1c en K1c). Mits een WBE voldoet aan de in het Gelders beleid (uitvoeringskader fauna), het FBplan grote hoefdieren en de voorschriften in deze vergunning zal een machtiging hiervoor worden uitgeschreven door de FBE.

3. Horen wildbeheereenheden

De FBE is inderdaad verplicht om de wildbeheereenheden te horen, dat is gebeurd. De FBE is niet verplicht om de punten direct over te nemen. Ook is er nog altijd onduidelijkheid of het park wel een WBE is in de zin van de Wet en of zij dan ook als zodanig gehoord had moet worden. Wij laten het echter aan het park om dit bij de FBE kenbaar te maken. Tot slot was het park ten tijde van het opstellen van dit faunabeheerplan grote hoefdieren binnen het bestuur van de FBE vertegenwoordigd via de Federatie Particulier Grondbezit.

4. Grondeigenaar/terreinbeheerder

De grondeigenaar/terreinbeheerder wordt actief betrokken bij de gebiedsgerichte aanpak van populatiebeheer en schadebestrijding, van jacht is voor grote hoefdieren geen sprake. Dit staat helder geformuleerd op pagina 95 en 96 van het FBplan, over het gezamenlijk opstellen van werkplannen en leefgebiedsplannen. Wij vinden het niet nodig om het FBplan hierop te laten

corrigeren en vertrouwen erop dat de FBE met betrokken partijen, waaronder grondeigenaren en/of terreinbeheerders, om tafel gaat om afspraken te maken over de afstemming tussen populatiebeheer en schadebestrijding.

5. Minimaal vereiste populatie

De minimale vereiste populatie is een manier om te borgen dat de genetische diversiteit binnen een populatie voldoende is. Dit wordt gebruikt als onderdeel van de borging van de staat van instandhouding. Een minimale vereiste populatie is een theoretisch aantal dieren dat nodig is om een populatie van inteelt te behoeden en zo voor de lange termijn de genetische diversiteit te borgen. Een aantal van 50 dieren (die actief bijdragen aan de reproductie) is binnen de genetische-diversiteitsleer een bekend uitgangspunt. Zoals in de zienswijze aangegeven draagt niet ieder individu bij aan de reproductieve capaciteit van de populatie, daarom wordt van effectieve populatie gesproken. Bij grote hoefdieren wordt volgens het FBplan (pagina 81) over het algemeen aangenomen dat 1 op de 3 dieren bijdraagt aan de reproductie, vandaar dat in het faunabeheerplan van 150 dieren wordt uitgegaan. Ook als deze hypothese, dat 1 op de 3 dieren bijdraagt, niet voor alle vier de soorten blijkt te kloppen achten wij het niet aannemelijk dat de werkelijke minimale vereiste populatie in de buurt komt van de doelstanden en daarmee ook niet dat de staat van instandhouding in het geding is. Hierom achten wij de onderbouwing in het FBplan voldoende.

6. Doelstanden

De doelstanden zijn in overleg met alle WBE's, waaronder het park, tot stand gekomen. Hierbij is rekening gehouden met de wensen van de grondeigenaren en/of terreinbeheerders en met de graasdruk, schade aan gewassen en de kans op wildaanrijdingen.

Hierbij is gerekend met de voorlopige resultaten van het graasdrukmonitoringsonderzoek wat beschreven is in het FBplan op pagina 35, 36 en 37. Bij het verdelen van het afschot voor het komende jaar en/of bij het bereiken van de doelstanden zal altijd opnieuw een afweging worden gemaakt, mede gebaseerd op meldingen van terreinbeheerders over een (te) hoge graasdruk en andere knelpunten. De gestelde doelstanden zijn dus geen absolute waarde maar een meetbare indicatie die door het beschikbaar komen van nieuwe inzichten kan worden bijgesteld.

Wij zijn het niet eens dat de doelstanden leidend zijn in het Faunabeheerplan, in de vorige beheerperiode is de FBE begonnen met het adaptief beheer, dit is als positief bevonden en wordt in dit FBplan doorgezet (pagina 93). Bij adaptief beheer zijn niet de doelstanden maar onder andere ecologische parameters sturend voor het bepalen van de aantallen hoefdieren die per WBE's moeten worden afgeschoten. De gevraagde wijzigingen zijn dus al van kracht.

7. Voorschrift gedoogplicht verwijderen

Wij zien het belang en meerwaarde van het behouden van de gedoogplicht voorschrift. Daarom verwijderen we de gedoogplicht niet uit de vergunning, maar passen wel voorschriften J4, O4, T4 en Y4 aan om concreet vast te leggen welke stappen moeten zijn doorlopen voordat het toepassen van de gedoogplicht kan worden overwogen. Hiermee borgen we dat er niet plotseling ingegrepen kan worden en dat er voldoende waarschuwingen zijn voordat deze zware maatregel wordt ingezet.

Datum
12 mei 2026

Zaaknummer
2025-016139

Blad
36 van 36

8. *Conclusie*

Veel van de punten in de zienswijze zijn in lijn met de vergunning en/of het FBplan binnen het adaptief beheer, deze worden dus niet gewijzigd. Het voorschrift rond de gedoogplicht is verduidelijkt door concreter vast te leggen wat de voorwaarden voor de gedoogplicht zijn. De provincie is van mening dat dit een zwaar maar noodzakelijk instrument is om de beheerdoelen te halen.

Ambtelijke wijzigingen

Er zijn een aantal tekstuele wijzigingen doorgevoerd die geen invloed hebben op de inhoud van de vergunning.

Conclusie

Voorschriften J4, O4, T4 en Y4 zijn aangepast op basis van de zienswijze van Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe.

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde omgevingsvergunning worden verleend.